

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

PARLIAMENT OF ROMANIA PARLEMENT DE LA ROUMANIE

Delegația la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei

Delegation to the Parliamentary Assembly of the Council of Europe

Délégation à l'Assemblée Parlementaire du Conseil de l'Europe

APROBAT

la ședința Biroului permanent al
Camerei Deputaților

data de 04.11.2013

1307

Informare

privind

**vizita România a doamnei Olga Borzova,
membru al Comisiei pentru afaceri sociale, sănătate și dezvoltare durabilă
a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei**

20-23 octombrie 2013

În perioada 20-23 octombrie 2013, doamna Olga Borzova, membru al Comisiei pentru afaceri sociale, sănătate și dezvoltare durabilă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, a fost mandatată de Comisia APCE să efectueze o vizită oficială în țara noastră pentru a se documenta în vederea elaborării raportului "Serviciile sociale în Europa: legislație și practici cu privire la separarea copiilor de familiile lor în statele membre ale Consiliului Europei".

Acest raport urmează să fie dezbătut în cadrul Comisiei pentru afaceri sociale, sănătate și dezvoltare durabilă a APCE, anul viitor. O vizită de documentare, similară celei desfășurate în prezent în România, a efectuat-o doamna Borzova în luna iunie a.c. în Finlanda, urmând ca în luna februarie să efectueze o vizită similară în Marea Britanie.

Raportarea APCE și-a exprimat dorința ca, în programul vizitei în România, să fie incluse întâlniri cu ministrul muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, cu comisiile de specialitate ale Parlamentului României, cu membri ai Delegației Parlamentului României la APCE, cu conducerea Direcției Protecția Copilului, cu avocatul poporului și cu avocatul copilului, cu reprezentanți ai autorităților județene și ai sistemului judiciar, precum și de a efectua o vizită la o instituție de profil.

Discuțiile s-au concentrat pe următoarele teme: reglementările adoptate în domeniul respectării, promovării și garantării drepturilor copilului; prevenirea separării copiilor de familiile lor; monitorizarea situației copilului aflat în sistemul de protecție; competențele direcțiilor de asistență socială și pentru protecția copilului din România; situația copiilor de etnie romă; situația copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate; viitoarea instituție a Avocatului Copilului.

În cadrul întâlnirii cu **Avocatul Poporului** și cu **Avocatul Copilului**, oficialii români au prezentat raportoarei APCE atribuțiile acestor instituții în apărarea drepturilor copilului, modul lor de funcționare, precum și modul în care sunt sesizate sau se autosesizează în vederea protecției acestor drepturi, colaborând, în acest sens, cu instituții ale statului, cu organizații neguvernamentale, cu mass media etc. De asemenea, a fost prezentată relația instituției Avocatul Poporului cu Direcțiile pentru Protecția Copilului și cu alte autorități locale cu atribuții în acest domeniu. În ceea ce privește subiectul raportului, separarea copilului de familie, cei doi oficiali au precizat faptul că interesul superior al copilului primează, că decizia de separare aparține unei instanțe de judecată și că scopul autorităților este de a identifica o modalitate de a păstra copilul în familie sau în comunitate, el fiind luat din acest mediu doar în situații excepționale. Referitor la situația copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, au fost expuse modificările legislative în domeniu, prin care s-a instituit obligația părinților de a anunța instituțiile statului privind intenția de a părăsi țara cu 40 de zile înainte de a pleca, precum și de a desemna persoana responsabilă cu îngrijirea copilului pe perioada absenței. Aceste măsuri au fost prevăzute în scopul asigurării unei îngrijiri adecvate atât din punct de vedere material, cât și emoțional, pe perioada absenței părinților. În ceea ce privește situația copiilor romi, Avocatul Poporului și Avocatul Copilului au susținut ferm absența discriminării în tratarea copiilor instituționalizați și abordarea cazurilor în funcție de specificul lor, nu pe criterii etnice.

În continuare, doamna Olga Borzova și delegația care a însoțit-o au avut o întâlnire cu **reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale de profil**, printre care menționăm Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Protecția Copilului, Telefonul Copilului, Seara România, World Vision, Roma Education Fund România, FOCUS, Parada etc. Printre problemele aduse în atenție de reprezentanții ONG-urilor se numără lipsa unor criterii de evaluare în luarea deciziei de a separa copilul de familie, deși a fost salutăată, în acest context, modificarea cadrului legislativ care prevede ca decizia să fie luată în instanță; insuficiența colectare de date statistice; insuficiența fondurilor necesare pentru susținerea programelor de protecție a copiilor și a ONG-urilor de profil; absența serviciilor de prevenire a abandonului; absența monitorizării și evaluării strategiei naționale pentru protecția copilului; excesul de raportare de către populația majoritară a presupuselor cazuri de neglijență, sărăcie sau abuz în rândul populației romi; lipsa unei asociații a asistenților sociali de etnie romă care ar putea înțelege mai ușor problemele cu care se confruntă copiii de această etnie; insuficiente măsuri pentru păstrarea identității culturale a copiilor de etnie romă.

Ministrul muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, doamna Mariana Câmpeanu, în cadrul întrevederii cu oficialul APCE, a prezentat evoluția sistemului de protecție socială a copiilor în România în ultimele două decenii. Doamna ministru a evidențiat principalele etape ale acestei reforme în care, a precizat domnia sa, un rol important în adoptarea legislației adecvate l-a avut colaborarea cu organizațiile internaționale de profil. Doamna Mariana Câmpeanu a subliniat faptul că interesul superior al copilului este cel care primează, încercându-se păstrarea acestuia în familia din care provine, separarea și instituționalizarea intervenind în situații excepționale, în care viața copilului este pusă în

pericol, cum ar fi în cazuri de exploatare, abuz sau violență. În ceea ce privește copiii romi, doamna Mariana Câmpeanu a reiterat faptul că aceste cazuri sunt tratate nediscriminatoriu, măsurile fiind adaptate în funcție de specificul cazurilor și de cauzele care au dus la instituționalizare, nu de etnia copilului. Referindu-se la copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, ministrul muncii a arătat care sunt modificările în legislație pentru a se asigura o mai bună protecție a acestor copii, dar și măsurile luate pentru monitorizarea situației copiilor care părăsesc țara, însoțindu-și părinții care muncesc în alte state. Răspunzând întrebării raportoarei APCE privind procedura de separare a copilului de familie, doamna ministru a reiterat faptul că decizia aparține instanței, nu unor autorități administrative.

În continuare, doamna Olga Borzova a avut o întâlnire cu **directorul Direcției pentru Protecția Copilului, doamna Elena Tudor**, și cu specialiști din cadrul Direcției. În cadrul acestei întâlniri au fost abordate aspecte tehnice ale sistemului de protecție a copilului și ale separării de familie. Doamna Elena Tudor a subliniat faptul că toate măsurile adoptate în cadrul sistemului sunt temporare, cu excepția adopției, scopul întregului proces fiind reintegrarea copilului în familie și nu separarea de aceasta. De asemenea, doamna director a subliniat faptul că sărăcia în sine nu reprezintă o cauză de separare a copilului de familie, existând numeroase programe la nivel central și local de susținere a familiilor aflate în dificultate; atunci când copilul este separat de familie, sărăcia este asociată cu alte cauze, precum violența, neglijarea sau exploatarea, care pun viața copilului în pericol. De altfel, autoritățile locale este necesar să facă dovada atât a utilizării tuturor căilor pentru ajutorarea familiei aflate în dificultate, cât și a persistenței pericolului pentru copil înainte de a solicita plasarea acestuia în grija statului, decizia de îndepărtare de familie fiind luată de instanță, după ce cazul a fost evaluat la nivelul serviciilor specializate la nivel județean și de Comisia pentru protecția copilului. În ceea ce privește păstrarea identității copiilor de etnie romă, doamna director a precizat faptul că aceasta se realizează prin vizite în familie, prin programe realizate împreună cu comunitatea și prin alte măsuri similare.

La solicitarea oficialului APCE, doamna Olga Borzova a avut o întâlnire cu **doamna Cătălina Florea, directorul executiv al asociației Telefonul Copilului**. Doamna Cătălina Florea a prezentat modul de lucru al organizației pe care o conduce, precizând faptul că o parte importantă a acestei munci o reprezintă colaborarea cu instituțiile statului, atât pentru intervenția rapidă, cât și pentru soluționarea cazurilor care necesită o abordare complexă. Această colaborare presupune și un sistem de informare reciprocă și de monitorizare permanentă a evoluției dosarului, inclusiv a unei eventuale reapelări ulterioare de către același subiect.

La nivelul Parlamentului României, doamna Olga Borzova a avut o întâlnire cu **reprezentanții comisiilor de specialitate ale Camerei Deputaților și Senatului și cu membri ai Delegației Parlamentului României la APCE. Domnul deputat Florin Iordache, președintele Comisiei pentru muncă și protecție socială a Camerei Deputaților**, și-a exprimat aprecierea pentru ultimele evoluții legislative în domeniu și

preocuparea domniei sale și a colegilor săi de a crea un cadru cât mai adecvat și cât mai apropiat de mediul familial pentru copiii care, în ciuda tuturor eforturilor de evitare a acestei soluții, ajung în sistemul de protecție. **Domnul deputat Ionuț Stroe, șeful Delegației Parlamentului României la APCE și membru al Comisiei pentru afaceri sociale a APCE**, a salutat faptul că decizia de separare a minorului de familie aparține instanței, apreciind că astfel se asigură o mai mare obiectivitate în luarea acestei decizii. Privind instituționalizarea copiilor, a precizat faptul că, deși nu este dorită, reprezintă totuși o soluție pentru evitarea traficării, exploatării sau utilizării altor forme de abuz împotriva lor. În ceea ce privește pregătirea profesională și nivelul de salarizare al personalului, domnul deputat a reiterat faptul că la nivel județean, acolo unde este evaluată propunerea de separare înainte de a trece în etapele ulterioare și de a fi adusă în atenția instanței, acesta are integral studii de specialitate, iar nivelul de salarizare este unul mediu. Pentru personalul de la nivel local sunt organizate studii de pregătire profesională, a mai precizat domnul Ionuț Stroe, dând ca exemplu un program în desfășurare la nivelul Consiliului Județean Dolj. În ceea ce privește mijloacele de trai ale familiilor aflate în dificultate, domnul deputat a reamintit programele de ajutorare organizate la nivel local, chiar și pentru familiile care nu sunt înregistrate în programele naționale de asistență socială. **Domnul deputat Adrian Solomon, vicepreședinte al Comisiei pentru muncă și protecție socială**, a subliniat faptul că România a înregistrat progrese importante în domeniul protecției copiilor, putând fi dată drept exemplu de bună practică. Copiii preluați în sistem sunt cel mai adesea găzduiți în centre moderne, de tip familial. Asistenții sociali nu pot lua decizia de a separa un copil de familie, acest lucru fiind posibil doar prin decizia instanței și cu scopul de a-l proteja de abuzuri sau violență. Sărăcia nu este o problemă etnică, a mai precizat domnul deputat, de aceea toți copiii sunt tratați în mod egal, indiferent de etnia căreia aparțin. De asemenea, referindu-se la relevanța datelor statistice citate de doamna Borzova privind calificarea profesională a asistenților sociali, domnul Adrian Solomon a precizat că acestea nu pot fi interpretate ca cifre absolute, în interpretare fiind necesară utilizarea tuturor informațiilor de context pentru a avea o imagine corectă asupra situației studiate.

Directoarea Institutului Român pentru Drepturile Omului, prof. univ. dr. Irina Zlătescu, referindu-se la obiectul studiului raportului doamnei Olga Borzova, a încadrat problematica în contextul standardelor în materie la nivel european și internațional, citând jurisprudența CEDO relevantă în materie. De asemenea, doamna Irina Zlătescu a prezentat programele relevante pentru integrarea romilor în societate, dând exemple de bune practici atât la nivel instituțional, cât și la nivelul comunității.

La nivelul autorităților locale, doamna Olga Borzova a avut întâlniri cu reprezentanți ai Consiliului Județean Buzău, ai Direcției Generale pentru Asistență Socială și Protecția Copilului, ai Tribunalului Buzău. De asemenea, a fost efectuată o vizită la un apartament social care găzduiește 8 copii.

În cadrul întâlnirii cu doamna Alina Bădulescu, directorul Direcției Generale pentru Asistență Socială și Protecția Copilului, specialiști din cadrul Direcției au prezentat

În detaliu etapele acordării asistenței familiei și copilului aflați în dificultate, evaluările la care sunt supuse aceste cazuri, eforturile de a identifica soluții alternative în familia extinsă și comunitate, precum și procedura ce trebuie urmată înainte de a supune instanței cazurile de separare a copilului de familie și asistarea reintegrării în familie. La întâlnire au participat atât asistenți sociali, membri ai Comisiei pentru protecția copilului, specialiști în asistență maternală, coordonatori ai centrelor rezidențiale, cât și juriști. În prezentarea datelor statistice ale cauzelor care stau la baza separării copilului de familie, specialiștii din cadrul Direcției au precizat că, în conformitate cu constatările de pe teren, particularitățile culturale ale etniei rome nu reprezintă o cauză a separării, de aceea, în prevenție, nu este necesară o evidențiere a acestei dimensiuni.

În discuțiile cu **doamna Maria Șercăianu, judecător în cadrul Tribunalului Buzău, secția I Civilă**, doamna judecător a prezentat situația separării copiilor de familie din perspectiva instanței. Cu acest prilej, doamna Maria Șercăianu a adus unele clarificări esențiale privind cadrul normativ, subliniind îmbunătățirile succesive aduse legislației în materie, precum condițiile care trebuie îndeplinite în situația decăderii din drepturile părintești, monitorizarea situațiilor în care au fost luate aceste decizii, precum și repunerea în drepturi a părinților. Doamna judecător a subliniat incidența ridicată a cazurilor de abandon la naștere, pentru unul sau doi ani, urmând ca respectivul copil să fie reclamat de familie după ce a depășit vârsta vulnerabilă. Din experiența domniei sale, a mai precizat doamna judecător, copiii preferă să rămână în cadrul familiei, chiar dacă situația materială este dificilă, iar acest lucru este realizat prin programe de sprijin împreună cu asistentul social. De asemenea, copilul este consultat, cu asistența unui psiholog și în funcție de gradul său de maturitate, înainte de a se lua decizia separării de familie.

În întâlnirea cu **vicepreședintele Consiliului Județean, Cristinel Romanescu**, și cu **secretarul județului, domnul Mihai Laurențiu Gavrilă**, au fost discutate aspecte privind gradul de ocupare și formarea profesională a asistenților sociali, implementarea eficientă a cadrului legislativ și adoptarea măsurilor pentru asigurarea protecției sociale, inclusiv în rândul copiilor de etnie romă.

În încheierea vizitei, doamna Olga Borzova a efectuat o vizită la un apartament social din Buzău, unde a fost impresionată de condițiile bune în care locuiesc copiii.

9

Ionuț-Marian STROE, deputat
Șeful Delegației Parlamentului României la APCE

